

Etusivu>Kanteen nostaminen>Missä ja miten?>Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Minkä valtion lainsäädäntöä sovelletaan?

Ruotsi

1 Voimassa olevien lainvalintasääntöjen lähteet

1.1 Kansalliset säännöt

Kansainvälistä yksityisoikeutta säännellään nykyään pitkälti EU:n lainsäädännöllä. Sitä koskevat Ruotsin kansalliset säännöt on vahvistettu laeissa ja oikeuskäytännössä. Ne kansainväliset sopimukset, joihin Ruotsi on liittynyt, on suurelta osin sisällytetty lainsäädäntöön. Tärkeimmät tämän alan lait ovat seuraavat:

Avioliitto ja lapset

- Laki tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista (IÄL), 3 luvun 4 ja 6 § (1904:26 s. 1)
- Asetus tietyistä avioliittoa, adoptiota ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista (NÄF), 9, 12 ja 13 § (1931:429)
- Laki adoptiosta kansainvälisissä tilanteissa, 3 § (2018:1289)
- Laki kansainvälisistä isyyskysymyksistä (IFL), 2, 3, 3 a, 5, 5 a, 6 ja 6 a § (1985:367)
- Neuvoston asetus (EU) 2016/1103, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2016, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevista asioissa
- Neuvoston asetus (EU) 2016/1104, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2016, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusvoimavaroja koskevista asioissa
- Laki avio- ja avopuolisoiden varallisuussuhteista kansainvälisissä tilanteissa (2019:234)
- Laki vuoden 1996 Haagin yleissopimuksesta, 1 § (2012:318), ja Haagissa 19 päivänä lokakuuta 1996 tehty yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa (vuoden 1996 Haagin yleissopimus), 15–22 artikla
- Neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2008, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioissa (elatusvelvoiteasetus), 15 artikla, ja vuonna 2007 tehty Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista

Perintöasiat

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 650/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta, 20–38 artikla

Sopimukset ja kauppa

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 593/2008, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2008, sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I)
- Vekselilaki, 79–87 § (1932:130)
- Sekkilaki, 58–65 § (1932:131)
- Laki irtaimen kaupan sovellettavasta laista (IKL), (1964:528)
- Laki yhteistoiminnasta työpaikalla (MBL), 25 a, 31 a ja 42 a § (1976:580)
- Laki tiettyihin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista (1993:645)
- Merilaki, 13 luvun 4 § ja 14 luvun 2 § (1994:1009)
- Laki sopimusehdoista kuluttajasuhteissa, 14 § (1994:1512)
- Laki kuluttajansuojasta lomaosakkeita tai pitkäkestoisia lomatuotteita koskevien sopimusten yhteydessä, 1 luvun 4 § (2011:914)
- Laki etäsovimuksista ja kotimyyntistä, 3 luvun 14 § (2005:59)
- Kuluttajakauppalaki, 48 § (1990:932)

Vahingonkorvausoikeus

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 864/2007, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2007, sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma II)
- Liikennevahinkolaki, 8, 14 ja 38 § (1975:1410)
- Laki Ruotsin ja Norjan välillä porojen laiduntamisesta 9 päivänä helmikuuta 1972 tehdystä yleissopimuksesta, 1 § (1972:114)
- Laki Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä 19 päivänä helmikuuta 1974 tehdystä ympäristönsuojelusopimuksesta, 1 § (1974:268)

Maksukyvyttömyyslainsäädäntö

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/848 maksukyvyttömyysmenettelyistä (vuoden 2015 maksukyvyttömyysasetus)
- Laki, jossa on säännöksiä Tanskassa, Suomessa, Islannissa tai Norjassa sijaitsevan omaisuuden kattavista konkurssista, 1, 3 ja 5–8 § (1934:67)
- Laki Tanskassa, Suomessa, Islannissa tai Norjassa tehtyjen konkurssien vaikutuksista, 1, 4–9 ja 13 § (1934:68)
- Laki toisessa Pohjoismaassa sijaitsevaan omaisuuteen liittyvistä konkurssista, 1, 3–8 ja 12 § (1981:6)
- Laki toisessa Pohjoismaassa tehtyjen konkurssien vaikutuksista, 1, 4–9, 13 ja 14 § (1981:7).

1.2 Voimassa olevat monenväliset sopimukset

Ruotsi on sopimuspuolena seuraavissa monenvälisissä kansainvälisissä sopimuksissa, joissa on säännöksiä sovellettavasta lainsäädännöstä. Koska Ruotsi suhtautuu kansainvälisiin sopimuksiin dualistisesti, nämä monenväliset sopimukset on otettu myös kansalliseen lainsäädäntöön. Ks. edellä.

Kansainliitto

- Sopimus eräiden vekseleitä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä, tehty vuonna 1930
- Sopimus eräiden shekkejä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä, tehty vuonna 1931

Kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevä Haagin konferenssi

- Sopimus kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kaupan sovellettavasta laista, tehty vuonna 1955
- Yleissopimus testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista, tehty vuonna 1961

- Yleissopimus toimivallasta, sovellettavasta laista, toimenpiteiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä vanhempainvastuuseen ja lasten suojeluun liittyvissä asioissa, tehty vuonna 1996

- Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, tehty vuonna 2007

EU

- *Yleissopimus sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista, tehty vuonna 1980 (Rooma I asetus korvaa yleissopimuksen 17. joulukuuta 2009 jälkeen voimaan tulevien sopimusten osalta)*

Pohjoismaiset sopimukset

- Avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousa koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävä, Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken vuonna 1931 tehty sopimus (muutettu viimeksi vuonna 2006 tehdyllä sopimuksella)

- Suomen, Tanskan, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen konkurssia koskeva sopimus, tehty vuonna 1933 (pohjoismainen konkurssisopimus)

- Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välinen perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskeva sopimus, tehty vuonna 1934 (muutettu viimeksi vuonna 2012 tehdyllä sopimuksella)

- Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välinen ympäristönsuojelusopimus, tehty vuonna 1974.

1.3 Pääasialliset voimassa olevat kahdenväliset sopimukset

Ruotsin ja Norjan välinen sopimus porojen laiduntamisesta, tehty vuonna 1972.

2 Lainvalintasääntöjen soveltaminen

2.1 Tuomarin velvollisuus soveltaa lainvalintasääntöjä omasta aloitteestaan

Asioissa, joissa on kansainvälinen liittymä, tuomioistuimen on otettava yleensä oma-aloitteisesti huomioon kysymys siitä, mitä lakia sovelletaan. Useiden Ruotsin kansainvälis-yksityisoikeudellisten sääntöjen mukaan sopimusta koskevissa kysymyksissä on kunnioitettava osapuolten lainvalintaa. Lisäksi osapuolet voivat riita-asioissa, joista asianosaiset voivat sopia keskenään (dispositiiviset asiat), sopia tuomioistuinikäsitelyn aikana, mitä lakia asiassa sovelletaan. Jos on kyse sellaista oikeussuhdetta koskevasta asiasta, jossa sovintoratkaisu on Ruotsin kansallisen oikeuden mukaan sallittu, tuomioistuimen tulee hyväksyä yksimielinen lausunto siitä, että sovelletaan Ruotsin lakia, kunhan asialla on liittymäkohta Ruotsiin (ks. NJA 2017 s. 168).

2.2 Renvoi

Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa suhtaudutaan pääasiassa kielteisesti *renvoiin* eli takaisin- tai edelleenviittaukseen. Poikkeuksia ovat vekselilain 79 §:n 2 momentti ja sekkilain 58 §:n 2 momentti vieraan valtion kansalaisen oikeudesta tehdä vekseli- tai sekkisitoumuksia. Tämä johtuu siitä, että kyseiset säännökset perustuvat kansainvälisiin yleissopimuksiin. Niiden lisäksi poikkeus on toisessa Pohjoismaassa tehdyn konkurssin seurauksista annetun lain (1981:7) 9 §:n 2 momentti. Takaisinviittaus on sallittu myös tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain (1904:26 s. 1) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa, kun on kyse avioliiton muodollisesta pätevyydestä.

2.3 Liittymän muuttuminen

Liittymän muuttumisen merkityksestä ei ole olemassa yleistä sääntöä. Esimerkiksi aviopuolisoiden ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolten varallisuussuhteita koskevat EU:n asetukset perustuvat peruuttamattomuusperiaatteeseen. Tämä tarkoittaa sitä, että sovellettava laki, josta on päätetty sen liittymän perusteella, joka oli olemassa, kun avioliitto solmittiin tai parisuhde rekisteröitiin, voidaan vaihtaa hakemuksen perusteella ainoastaan poikkeuksellisesti asiaa koskevissa EU-asetuksissa vahvistetuin edellytyksin.

Kysymykseen puolisoitten varallisuussuhteista pohjoismaisissa tilanteissa sovelletaan sen sijaan muuttuvuusperiaatetta. Tämä tarkoittaa sitä, että jos puoliset eivät ole tehneet sovellettavaa lakia koskevaa sopimusta ja jos molemmat puoliset ovat sittemmin ottaneet asuinpaikakseen jonkin toisen Pohjoismaan ja asuneet siellä vähintään kaksi vuotta, sovelletaan sen valtion lakia. Jos molemmilla puolisoilla on avioliiton aikana aikaisemmin ollut asuinpaikka siinä maassa tai jos molemmat puoliset ovat sen maan kansalaisia, sovelletaan sen maan lakia kuitenkin heti, kun siitä on tullut heidän asuinpaikkansa. Vastaavaa periaatetta sovelletaan myös avopuolisoiden tapauksessa. (Ks. laki avio- ja avopuolisoiden varallisuussuhteista kansainvälisissä tilanteissa (2019:234), 3 luvun 9 § ja 5 luvun 6 §.)

2.4 Poikkeukset normaaliin lainvalintasääntöjen soveltamiseen

Ruotsin kansainvälisen yksityisoikeuden yleinen periaate on, että vieraan valtion lain säännöstä ei saa soveltaa, jos soveltaminen olisi selvästi Ruotsin oikeusjärjestyksen perusteiden vastaista. Tämän sisältöiset säännökset ovat myös yleisiä kansainvälisen yksityisoikeuden piiriin kuuluvassa lainsäädännössä. Tästä ei voida kuitenkaan päätellä, että vieraan valtion lain soveltamisen rajoittaminen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuudella edellyttäisi, että siitä on säädetty laissa. Tapauksia, joissa on katsottu, että vieraan valtion lakia ei voida soveltaa oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuuden vuoksi, on erittäin vähän.

Tuomioistuin ratkaisee, mitkä Ruotsin oikeussäännökset ovat kansainvälisesti pakottavia.

2.5 Vieraan valtion lain sisällön selvittäminen

Jos tuomioistuin ei tunne sen vieraan valtion lain sisältöä, jota sen mielestä pitäisi soveltaa, sillä on kaksi vaihtoehtoa. Joko se selvittää lainsäädännön sisällön itse tai pyytää asianosaista hankkimaan tiedon. Vaihtoehtoista valitaan sopivin. Jos tuomioistuin selvittää itse lainsäädännön sisällön, se voi pyytää apua oikeusministeriöltä. Yleisesti ottaen tuomioistuimella on oltava aktiivisempi rooli riita-asioissa, jotka vain tuomioistuin voi ratkaista (indispositiiviset asiat). Riita-asioissa, joista asianosaiset voivat sopia keskenään (dispositiiviset asiat), tuomioistuin voi jättää lainsäädännön sisällön selvittämisen pitkälti asianosaisille.

3 Lainvalintasäännöt

3.1 Sopimusvelvoitteet ja oikeustoimet

Ruotsi on osapuolena sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 1980 tehdyssä Rooman yleissopimuksessa. Tietyillä aloilla on erityisiä lainvalintasääntöjä. Rooma I asetus korvaa yleissopimuksen 17. joulukuuta 2009 jälkeen voimaan tulevien sopimusten osalta.

Irtaimen kauppaa koskevissa sopimuksissa sovelletaan lakia (1964:528) irtaimen kaupan sovellettavasta laista, jolla vuonna 1955 tehty sopimus kansainvälisluontoiseen irtainten esineiden kaupan sovellettavasta laista on otettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Laki syrjäyttää Rooma I -asetuksen säännökset. Se ei kuitenkaan koske kuluttajasopimuksia. Lain 3 §:n mukaan ostaja ja myyjä voivat sopia sovellettavasta lainsäädännöstä. Jos osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia, lain 4 §:n mukaan sovelletaan sen valtion lakia, jossa myyjällä on kotipaikka. Tästä säännöstä poiketaan, jos myyjä on ottanut tilauksen vastaan ostajan kotimaassa ja jos kauppa on tehty pörssissä tai huutokaupassa.

Myös joidenkin **kuluttajasopimusten** osalta poiketaan Rooma I -asetuksen säännöksistä. Kuluttajakauppain (1990:932) 48 §:ssä, sopimusehdoista kuluttajasuhteissa annetun lain (1994:1512) 14 §:ssä, kuluttajansuojasta lomaosakkeita tai pitkäkestoisia lomatuotteita koskevien sopimusten yhteydessä annetun lain (2011:914) 1 luvun 4 §:ssä ja etä- ja kotimyyntilain (2005:59) 3 luvun 14 §:ssä on erityisiä säännöksiä, joiden tarkoituksena on suojata kuluttajia lainvalintalausekkeilta. Näiden säännösten mukaan tietyissä olosuhteissa sovelletaan ETA-maan lakia, jos se antaa kuluttajalle paremman suojan.

Vekseleistä ja sekeistä on erityisiä säännöksiä vekselilain (1932:130) 79–87 §:ssä ja sekkilain (1932:131) 58–65 §:ssä. Ne perustuvat Genevessä vuonna 1930 tehtyyn sopimukseen eräiden vekseleitä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä ja Genevessä vuonna 1931 tehtyyn sopimukseen eräiden shekkejä koskevien lainsäädäntöristiriitojen säännöstelemisestä.

Tiettyihin **vahinkovakuutuksia** koskeviin sopimuksiin sovelletaan lakia (1993:645) tiettyihin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista.

3.2 Sopimukseen perustumattomat velvoitteet

Sopimukseen perustumattomiin velvoitteisiin sovellettava laki määräytyy Rooma II asetuksen mukaan.

3.3 Henkilöoikeudellinen asema ja sen vaikutus henkilötietoihin (nimi, asuin- ja kotipaikka, oikeuskelpoisuus)

Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa kansalaisuutta on perinteisesti pidetty ratkaisevana liityntäkriteerinä henkilöstatuuttia määritettäessä.

Kansalaisuus on kuitenkin sittemmin saanut niin monissa tapauksissa väistyä kotipaikan tieltä pääasiallisena liityntäkriteerinä, että ei ehkä voida enää puhua henkilöstatuutin pääasiallisesta liityntäkriteeristä. Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa henkilöstatuuttiin katsotaan kuuluvan lähinnä oikeustoimikelpoisuutta ja nimeä koskevat kysymykset.

Ruotsissa solmittavan **avioliiton esteet** tutkitaan tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain (1904:26 s. 1)

1 luvun 1 §:n mukaan Ruotsin lain mukaisesti, jos jompikumpi avioliiton osapuolista on Ruotsin kansalainen tai asuu Ruotsissa. Samalla tavoin on säädetty pohjoismaisten suhteiden osalta tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun asetuksen (1931:429) 1 §:ssä.

Huoltajuudesta ja holhouksesta on erityisiä säännöksiä tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain (1904:26 s. 1) 4 ja 5 luvussa ja tietyistä avioliittoa, lapseksiottamista ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun asetuksen (1931:429) 14–21 a §:ssä.

Laista, jota sovelletaan **oikeuteen tehdä sopimuksia**, on joiltakin osin määrätty Rooma I asetuksen 13 artiklassa. Oikeudesta tehdä vekseli- tai sekkitoumuksia on erityisiä säännöksiä vekselilain 79 §:ssä ja sekkilain 58 §:ssä.

Oikeudenkäyntikelpoisuudesta on oikeudenkäyntikaaren 11 luvun 3 §:ssä erityissäännös, jonka mukaan ulkomaalainen, jolla ei kotimaassaan ole oikeutta esiintyä oikeudenkäynnissä asianosaisena, voi Ruotsissa näin tehdä, jos hänellä on siihen Ruotsin lain mukaan oikeus.

Nimikysymysten katsotaan Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa kuuluvan henkilöoikeuden piiriin. Tämä merkitsee esimerkiksi sitä, että puolison sukunimen ottamista ei pidetä avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin kuuluvana kysymyksenä. Henkilönnimiä koskevan lain (2016:1013) 31 §:n mukaan tätä ei sovelleta Tanskassa, Norjassa tai Suomessa asuviin Ruotsin kansalaisiin. Tästä voidaan päätellä, että muihin Ruotsin kansalaisiin sitä sovelletaan. Lakia voidaan 32 §:n mukaan soveltaa Ruotsissa asuviin muiden maiden kansalaisiin.

3.4 Vanhempi-lapsi-suhteen vahvistaminen, mukaan lukien adoptio

Ruotsin aineellisessa oikeudessa ei tehdä eroa **avioliitossa ja avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten** välillä, eikä Ruotsin kansainvälisessä

yksityisoikeudessa ole myöskään erityisiä lainvalintasääntöjä sen ratkaisemiseksi, onko lapsi syntynyt avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella ja voidaanko lapsi sittemmin "tunnustaa".

Isyyden vahvistamiseen sovellettavan lainsäädännön osalta isyysolettamaan ja isyyden vahvistamiseen tuomioistuimessa sovelletaan eri säännöksiä.

Isyysolettamaa koskee kansainvälisistä isyyskysymyksistä annetun lain (1985:367) 2 §. Sen mukaan miestä, joka on tai on ollut naimisissa lapsen äidin kanssa, pidetään lapsen isänä siinä tapauksessa, että näin on säädetty sen valtion laissa, josta tuli lapsen syntyessä tämän asuinpaikka, tai, jos sen lain mukaan ketään ei voida pitää lapsen isänä, siinä tapauksessa, että näin on säädetty sen valtion laissa, jonka kansalainen lapsesta tuli syntyessään. Jos lapsen asuinpaikaksi tuli hänen syntyessään Ruotsi, kysymys ratkaistaan kuitenkin aina Ruotsin lain mukaan. Jos isyys on vahvistettava tuomioistuimessa, sovelletaan pääsääntöisesti sen valtion lakia, jossa lapsen asuinpaikka oli, kun asia ratkaistiin ensimmäisessä oikeusasteessa.

Adoptiosta kansainvälisissä tilanteissa annetun lain (2018:1289) 3 §:n mukaan ruotsalainen tuomioistuin soveltaa adoptiohakemukseen Ruotsin lainsäädäntöä.

Vieraan valtion adoptiopäätöksellä, joka on Ruotsissa lainvoimainen, on samat oikeusvaikutukset kuin ruotsalaisella adoptiolla.

Lapsen **eläutukseen** sovellettava lainsäädäntö määräytyy elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaan.

Yleissääntö on, että elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa lapsella on asuinpaikka. Jos lapsi ei voi saada elatusapua elatusvelvolliselta asuinvaltion lain mukaan, sovelletaan sen valtion lakia, jossa tuomioistuin sijaitsee. Jos lapsi ei voi saada elatusapua elatusvelvolliselta kummankaan lain mukaan ja molemmat asianosaiset ovat saman valtion kansalaisia, sovelletaan kyseisen valtion lakia.

3.5 Avioliitto, avoliitto, muu parisuhde, avioero, asumusero, elatusvelvollisuus

Oikeutta solmia avioliitto käsitellään kohdassa 3.3. Pääsääntöisesti avioliittoa pidetään **muodollisesti pätevänä**, jos se on pätevä siinä maassa, jossa se on solmittu. Ks. tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain (1904:26 s. 1) 1 luvun 7 §.

Avioliiton oikeusvaikutukset voidaan jakaa kahteen pääryhmään, henkilökohtaisiin ja puolisoitten varallisuussuhteita koskeviin (ks. jäljempänä kohta III.6)

Avioliiton henkilökohtaisiin oikeusvaikutuksiin kuuluu ennen kaikkea puolisoitten keskinäinen elatusvelvollisuus. Ruotsin kansainvälisessä yksityisoikeudessa puolison perintöoikeutta, puolison nimen ottamista ja velvollisuutta elättää puolison lapsia ei pidetä avioliiton oikeusvaikutuksina, vaan sovellettava lainsäädäntö määräytyy perintöön, nimeen jne. sovellettavien lainvalintasääntöjen mukaan.

Puolison eläutukseen sovellettava lainsäädäntö määräytyy elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista vuonna 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaan.

Yleissääntö on, että elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusavun saajalla on asuinpaikka. Jos jompikumpi puolisoista vastustaa tämän lain soveltamista ja avioliittoon liittyy läheisemmin toisen valtion laki (erityisesti sen valtion laki, jossa puoliset viimeksi asuivat yhdessä), sovelletaan tämän toisen valtion lakia.

Avioeroon sovelletaan tietyistä avioliittoa ja huoltajuutta koskevista kansainvälisistä oikeussuhteista annetun lain (1904:26 s. 1) 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan Ruotsin tuomioistuimissa Ruotsin lakia. Saman pykälän 2 momentin mukaan tästä poiketaan, jos molemmat puoliset ovat vieraan valtion kansalaisia eikä kumpikaan heistä ole asunut Ruotsissa ainakaan vuoteen.

Ruotsin aineellisessa oikeudessa ei tunneta **asumuseroa eikä avioliiton mitätöimistä**. Asumuseron jälkeisestä varallisuuden jakamisesta säädetään avio- ja avopuolisoiden varallisuussuhteista kansainvälisissä tilanteissa annetun lain (2019:234), 2 luvun 6 §:ssä ja 3 luvun 13 §:ssä.

3.6 Avio-oikeuden alainen omaisuus

Puolisoiden varallisuussuhteisiin sovellettava laki määräytyy tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa 24 päivänä kesäkuuta 2016 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1103 III luvun perusteella. Rekisteröidyn parisuhteen osapuolia koskevista vastaavista säännöistä säädetään tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa 24 päivänä kesäkuuta 2016 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2016/1104 III luvussa. EU-asetusten säännöksiä täydennetään avio- ja avopuolisoiden varallisuussuhteista kansainvälisissä tilanteissa annetun lain (2019:234) 2 luvussa (ks. esim. 2 luvun 4 ja 5 §).

Erityisiä säännöksiä aviopuolisoiden varallisuussuhteista pohjoismaisissa tilanteissa sovellettavasta laista on avio- ja avopuolisoiden varallisuussuhteista kansainvälisissä tilanteissa annetun lain (2019:234) 3 luvussa (ks. esim. 3 luvun 8–11 §).

3.7 Testamentit ja perinnöt

Testamentteja ja perintöjä koskevista lainvalintasäännöistä säädetään toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4 päivänä heinäkuuta 2012 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012. Asetuksen lainvalintasääntöjä sovelletaan riippumatta siitä, onko asiassa kansainvälinen liittyvä jäsenvaltion tai johonkin muuhun valtioon.

Testamentin muodollista pätevyyttä koskevista erityissäännöistä säädetään kuitenkin perintöä kansainvälisissä tilanteissa koskevan lain (2015: 417) 2 luvun 3 §:ssä. Tähän kansalliseen lakiin on sisällytetty testamenttimääräysten muotoa koskevista lakiristiriidoista vuonna 1961 tehdyn Haagin yleissopimuksen määräykset. Testamentin katsotaan olevan muodoltaan pätevä, jos se täyttää sen paikan lain muotovaatimukset, jossa testamentin tekijä teki sen tai jonka kansalainen testamentin tekijä oli testamentin tehdessään tai kuollessaan. Kiinteää omaisuutta koskevaa testamenttimääräystä pidetään muodoltaan pätevänä myös, jos se täyttää sen paikan lain muotovaatimukset, jossa omaisuus sijaitsee. Sama koskee testamentin peruuttamista. Peruuttaminen on myös pätevä, jos se täyttää jonkin sellaisen lain muotovaatimukset, jonka mukaan testamentti on muodoltaan pätevä.

3.8 Kiinteä omaisuus

Esineoikeuden lainvalintasäännöt koskevat ainoastaan tiettyjä tapauksia, jotka liittyvät laivoihin ja ilma-aluksiin, rahoitusvälineisiin ja laittomasti maasta vietyihin kulttuuriesineisiin, ja tilanteita, joita säännellään pohjoismaisella konkurssisopimuksella ja maksukyvyttömyysasetuksella.

Sekä kiinteän että irtaimen omaisuuden kaupan tai panttauksen esineoikeudelliset vaikutukset ratkaistaan sen maan lain mukaisesti, jossa omaisuus on kaupan tai panttauksen tekohetkellä. Sen maan lain mukaisesti ratkaistaan myös millaisia esineoikeuksia ylipäänsä voi olla, millä tavoin kyseinen esineoikeus syntyy ja lakkaa, mitkä ovat muotovaatimukset ja mitä kolmansiin kohdistuvia oikeuksia tietty esineoikeus tuo.

Oikeuskäytännössä on todettu ulkomaisista vakuusoikeuksista, että jos myyjä tiesi vakuusoikeuden syntyessä, että esine siirretään Ruotsiin (eikä vakuusoikeus ole siellä voimassa), olisi myyjän pitänyt sen sijaan hankkia vakuus, joka täyttää Ruotsin lainsäädännön vaatimukset. Ulkomaisella vakuusoikeudella ei myöskään voi olla oikeusvaikutuksia, kun omaisuuden siirtämisestä Ruotsiin on kulunut aikaa. Ulkomaisella velkojalla katsotaan olleen aikaa joko hankkia uusi vakuus tai periä saatavansa.

3.9 Maksukyvyttömyys

Vuoden 2015 maksukyvyttömyysasetuksessa on sovellettavaa lakia koskevia sääntöjä, joita sovelletaan suhteessa muihin EU-maihin (Tanskaa lukuun ottamatta).

Suhteessa niihin Pohjoismaihin, joihin ei sovelleta vuoden 2015 maksukyvyttömyysasetusta, on annettu sovellettavaa lakia koskevia erityissäännöksiä, jotka perustuvat vuonna 1933 tehtyyn pohjoismaiseen konkurssisopimukseen ja jotka on sisällytetty Ruotsin lainsäädäntöön vuonna 1981 annetuilla laeilla.

(Islantiin sovelletaan kuitenkin vuonna 1934 annettujen aikaisempien lakien säännöksiä.) Sopimuksen yleissääntö on, että sopimusvaltiossa (maassa, jossa konkurssimenettely toteutetaan) toteutettava konkurssimenettely käsittää myös velallisen toisessa sopimusvaltiossa olevan omaisuuden. Tällaisen omaisuuden osalta sovelletaan pääsääntöisesti sen maan lainsäädäntöä, jossa konkurssimenettely toteutetaan, esimerkiksi kysymyksiin velallisen oikeudesta hallita omaisuuttaan ja siitä, mitä kuuluu konkurssipesään.

Edellä mainittuja sääntöjä lukuun ottamatta suurinta osaa Ruotsin kansainvälisistä maksukyvyttömyyssäännöistä ei ole säädetty lailla. Lähtökohtaisesti sovelletaan menettelymaan lakia (*lex fori concursus*). Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että ruotsalaisessa konkurssissa sovelletaan Ruotsin lakia sekä menettelyyn että muihin konkurssioikeudellisiin kysymyksiin.

Päivitetty viimeksi: 29/03/2021

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.